

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 103
din 18.02.2008**

Dosar nr.: 538/2007

Petiția nr.: 9621 din data de 12.09.2007

Petent: C D

Reclamat: B N

Obiect: Tratat discriminatoriu prin lezarea dreptului la demnitate personală pe baza de naționalitate și religie.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentei

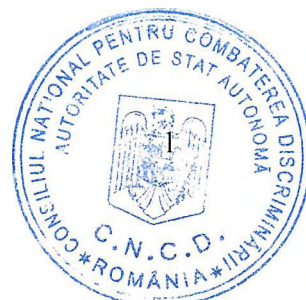
I.1.1. C D cu domiciliul în

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. B N cu domiciliul în

II. Obiectul sesizării

2.1. Petentul în calitate de consilier județean în cadrul Consiliului Județului Galați, de naționalitate evreu și religie mozaică, consideră că i-a fost lezat dreptul la demnitate personală prin acuze șovine, antisemite și cu caracter legionarofascist, aduse de către domnul B N consilier județean în cadrul aceleiași Consiliu Județean.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin plângerea înregistrată cu nr. 9621 din 12.09.2007, petentul susține că i s-au adresat acuze șovine și antisemite de către domnul B N

3.2. Astfel, se arată că, în ședința consiliului județean, reclamatul a afirmat că petentul aparține „unei minorități extrem de obraznice și virulente” precum și că petentul “manifestă ură față de poporul român, acesta considerându-se un consilier mult deasupra omului simplu nenorocit”.

3.3. Petentul, arată că, s-a adresat Președintelui Consiliului Județean Galați care conducea ședința, dl. D E , însă acesta a tolerat manifestările xenofobe ale domnului B N

3.4. De asemenea, petentul susține că, a solicitat eliberarea unei copii după banda magnetică pe care s-a înregistrat ședința, dar i s-a spus ca nu-i va fi eliberată.

3.5. Petentul, arată că afirmațiile reclamatului sunt redade și în presa locală, respectiv cotidianul „Viața Liberă” în articolul intitulat „Scandal în Consiliul Județean”.

IV. Procedura de citare

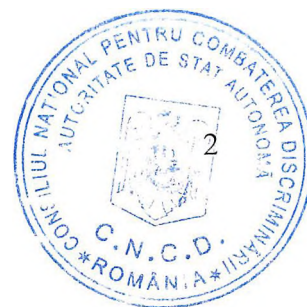
4.1. Urmare petiției înregistrate sub nr. 9621 din 12.09.2007, în data de 02.10.2007 o echipă de investigații a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a deplasat la sediul Consiliului Județean în localitatea Galați pentru a investiga aspectele semnalate de petent. Echipa de investigații a fost oprită de către agentul de pază de serviciu pentru a se legitima și pentru a afla scopul acesteia. După legitimare și comunicarea scopului investigației și după două intervenții telefonice la biroul președintelui Consiliului Județean, s-a comunicat că acesta nu are timp pentru echipa de investigații.

4.2. Prin adresa înregistrată cu nr.16078 din 19.11.2007, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției, domnului B N

4.3. Prin adresa înregistrată cu nr. 16077 din 19.11.2007, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției, Consiliului Județean Galați. Având în vedere lipsa unui răspuns din partea Consiliului Județean Galați, s-a revenit cu solicitare de informații prin adresa cu nr. 18479 din 10.12.2007.

4.4. Consiliul Județean Galați a comunicat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției prin adresa înregistrată cu nr. 19396 din 18.12.2007 și adresa înregistrată cu nr. 19389 din data de 18.12.2007, însoțite de anexe, însumând 21 de pagini.

4.5. Reclamatul, B N a comunicat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției prin adresa înregistrată cu nr. 2139 din 01.02.2008 iar prin adresa înregistrată cu nr. 2433 din 07.02.2008 a comunicat și rezoluția Perchetului de pe lângă Tribunalul Galați de neîncepere a urmăririi penale asupra sa.

4.6. Prin adresele înregistrate cu nr.18832 din 12.12.2007, nr.19414 din 18.12.2008 și nr.2326 din 06.02.2008 petentul a depus la dosarul petiției precizări, însoțite de articole din ziarele locale referitoare la aspectele sesizate.

4.7. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.8. Prin adresa înregistrată cu nr.1299 din 16.01.2008 a fost citat petentul, C D iar prin adresa adresa cu nr.1300 din 16.01.2008 a fost citat reclamatul B N pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 05.02.2008. La termen părțile nu s-au prezentat

V. Susținerile părților

Susținerile petentului, C D

5.1.1. Pe fond, petentul susține că, se consideră discriminat de reclamat prin afirmațiile făcute de acesta la adresa petentului.

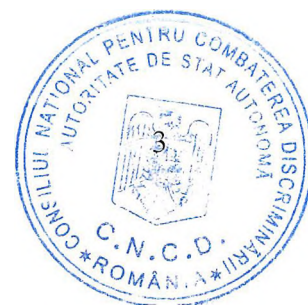
5.1.2. Petentul arata că, în ședința Consiliului Județean din data de 29.08.2007, B N a afirmat despre petent că aparține „unei minorități extrem de obraznice și virulente” precum și că acesta “manifestă ură față de poporul român, considerându-se un consilier mult deasupra omului simplu nenorocit”.

5.1.3. Petentul precizează că s-a adresat Președintelui Consiliului Județean Galați care conducea ședința, dl. D E , însă acesta a tolerat manifestările xenofobe ale domnului B N

5.1.4. De asemenea, petentul menționează că afirmațiile domnului B sunt redată și în presa locală, respectiv cotidianul „Viața Liberă” în articolul intitulat „Scandal în Consiliul Județean” precum și în cotidianul „Monitorul de Galați”, nr. 223 din 25 septembrie 2007.

Susținerile reclamatului, B N

5.2.1. Reclamatul susține că în ședința publică din data de 29.08.2007 nu s-au formulat acuze sovine, antisemite și cu caracter legionaro-fascist la adresa petentului. Domnul B N susține că “minoritatea extrem de obraznică și virulentă” la care a făcut referire în ședința respectivă era de fapt reprezentată de către cei doi consilieri ai Partidului Democrat (unul dintre aceștia fiind domnul C D) și care în contradicție cu cei 31 de consilieri aparținând celorlalte partide politice, au votat împotriva contractării unui împrumut de către Consiliul Județean Galați.

5.2.2. De asemenea, reclamatul susține că, cei doi consilieri PD au amânat, în justiție, finalizarea contractului de împrumut cu banca, aducând astfel prejudicii reale populației sărace, mai ales din mediul rural, din județul Galați.

5.2.3. În acest sens, dl. B N menționează că ședința Consiliului Județean este înregistrată audio și simultan stenografiată, apoi se întocmește un proces verbal, care are inscripționat pe fiecare pagină: „Textul înscris în prezenta filă exprimă realitatea ședinței” și este remis, cu câteva zile înaintea următoarei ședințe, tuturor consilierilor și este votat pentru conformitate de plenul ședinței.

Sușinerile Președintelui Consiliului Județean Galați, dl. E D

5.3.1. Domnul E D Președintele Consiliului Județean Galați, menționează că sușinerile petentului „nu s-au petrecut deloc așa”. În sprijunul celor sușinute, redă un extras din procesul verbal al ședinței ordinare a Consiliului Județean Galați din 29.08.2007 (anexat în copeie la dosar) și arată că domnul consilier județean, N B, s-a referit la minoritatea extrem de obraznică și virulentă formată dintr-un grup de consilieri județeni ai Partidului Democrat în număr de doi care au votat împotriva obținerii împrumutului, astfel lovind în oamenii simpli (“omul simplu nenorocit” după cum s-a exprimat domnul B cuvântul “nenorocit” fiind folosit așa cum este el definit de dicționarul limbii române, adică “om fără de noroc”) al căror interes era vizat prin obținerea acestor bani (drumurile comunale, rețele de apă, etc).

5.3.2. Domnul E D susține că articolul apărut în cotidianul „Viața Liberă”, nu constituie o probă care să excedă ca valoare stenogramei sau înregistrării pe bandă magnetică a ședinței.

5.3.3. Prin urmare, domnul E D apreciază că cele sușinute de domnul B nu pot fi încadrate drept “expresii naționaliste”, “discurs șovin, antisemit și legionaro-fascist”, “aderența la șovinism și xenobie”, “afirmații rasiste”, așa cum sunt cele definite în dicționar.

5.3.4. Cât despre intervenția Președintelui Consiliului Județului în vederea opririi luărilor de cuvânt repetate ale domnului B N potrivit prevederilor art. 35 al Regulamentului de Organizare și Funcționare al Consiliului Județului Galați reiese că : (1) “este intezisă proferarea de insulte sau calomnii, atât de către cel care a re cuvântul, cât și de către cei din sala de ședință. Persoanele care nu respectă această regulă vor fi evacuate din sală, cu excepția consilierilor. (2) ”Dialogul între persoana care a re cuvântul și celelalte persoane aflate în sală este interzis.” În concluzie, din prevederile dispozițiilor legale de mai sus rezultă că nu incumbă președintelui obligația de a opri și evacua din sală consilierul județean.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, Colegiul Director reține din Procesul Verbal al ședinței ordinare a Consiliului Județean Galați din 29 august 2007 și din Stenograma ședinței ordinare a Consiliului Județean Galați din 29 august 2007 că înainte de a trece la ordinea de zi, președintele a informat consilierii județeni cu privire la împrumutul de 850 de miliarde lei, informând că „familia C , a contestat în instanță acest lucru și au blocat momentan acest împrumut, urmând ..., să aibă loc recursul la suspendare”. Pe fondul acestui subiect au fost generate o serie de discuții în care s-a dezbătut modul în care familia petentului a reușit să influențeze instanța de judecată în blocarea respectivului împrumut bancar, faptul că urmare unor astfel de acțiuni ar trebui invitat un judecător în cadrul ședințelor consiliului județean care să avizeze orice proiect de hotărâre, ori mai degrabă familia petentului.

6.2. Față de aceste aprecieri, petentul a luat cuvântul în cadrul ședinței precizând că acțiunea în justiție a fost semnată de un număr de 16 primari de comune și 1 primar de municipiu, aparținând Partidului Democrat și doi consilieri județeni, nu de familia sa. În acest context, astfel cum rezultă din stenogramă, reclamatul a intervenit precizând: „Nu, este vorba de intrigile unei familii, nu procesul unei familii, iar dumneavoastră aveți marele avantaj-și eu îl înțeleg perfect-cineva, care este un om inteligent, care vă împinge în față, că la o expertiză, oricând se încurcă lucrurile, la 79 de ani veți găsi un psihiatru incorect care să vă dea că aveți un discernământ limitat. Dar asta nu înseamnă să vă bateți joc de populația unui județ numai pentru că dumneavoastră ați fost un favorizat care a șmecherit-și o să prezint presei trecutul dumneavoastră, că am început să-l studiez și este foarte interesant pentru tineretul care habar nu are ce s-a petrecut în țara asta-și acum vă bateți joc de nenorocirii ăia de țărani și de acela care merge pe șosea pentru că vreți să vă faceți capital politic, în condițiile unei vârste subrede care necesită o etalare masivă de forțe”.

6.3. După continuarea discuțiilor pe această temă, astfel cum rezultă din procesul verbal al ședinței, pagina 8, paragrafele finale, precum și stenograma, la pagina 8 paragrafele inițiale, președintele „îi explică domnului K , că ceea ce au făcut consilierii județeni, prin aprobarea aceluia împrumut, este o corectare a anomaliei care s-a petrecut în 2006, curios pentru dânsul este cum de a reușit familia C să blocheze, să influențeze completul de judecată, asta este pentru dânsul ceva extraordinar, cum de a reușit familia C să influențeze completul de judecată?”.

6.4. La acesta întrebare, stenograma indică faptul că reclamatul a precizat: „Am să vă răspund eu domnule Președinte. Dânsul aparține unei minorități extrem de obraznice și de virulente-deci o persoană sau două au votat contra-și aș vrea să cer să se voteze, să analizăm activitatea, pentru că eu îl bănuiesc pe domnul C față de omenire, sau să zicem ură față de poporul român, el considerându-se un consilier mult deasupra unui simplu nenorocit, e un cuvânt pe care chiar vreau să-l spun despre omul simplu nenorocit care aparține poporului...”

6.5. După aceste intervenții, astfel cum rezultă din stenogramă, se trece la ordinea de zi, se votează la punctul 1, 2 și 3 din ordinea ședinței. Domnul consilier Județean S S solicită o intervenție scurtă și precizează: „Aș vrea să

interven și să cer scuze în numele colegilor consilieri-cred că ar fi trebuit să intervenim atunci- nu cred că este cazul ca în secolul XXI să mai avem discuții, cel puțin între noi, referitor la originea vreunui dintre noi, dacă este vorba de educație atunci putem spune multe, eu cred că noi am rămas cu o educație comunistă și intervenim de câte ori cineva nu este de aceeași părere. Pe vremea comunismului te închideau, pe vremea asta de dau în judecată, dar atât. Sper ca de acum încolo să avem intervenții colegiale și nu altă natură. Mulțumesc.

6.6. Față de aceste aprecieri reclamatul intervine și precizează: „Îmi pare rău că am spus acest lucru, totuși faptul că unul din colegii mei, care primea se pare ca ilegalist, tot felul de drepturi, în timp ce pe mine nu trebuiau să mă primească la liceu în Constanța, în 1956 și am intrat pe „numărus clauzus”, ca fiu de intelectual în 1961, nu mă face să îl simpatizez, iar stilul agresiv cu care am luat „peste bot” în tinerețe din partea acestor indivizi, când după 17 ani de la o revoluție, așa zis anticomunistă, se perpetuează, eu voi lua atitudine întotdeauna”.

6.7. După epuizarea discuțiilor privind punctele de pe ordinea de zi, petentul s-a adresat Președintelui solicitând punerea la dispoziție a bandei magnetice, copia discuțiilor, pentru a se „lămuri cu privire la toate discuțiile purtate”. În acest context, pe fondul unor schimburi de replici, Președintele declară: „dumneavoastră, familia C..., sunteți specialiști, dacă ați reușit să influențați un judecător”. Petentul precizează: „Lăsați justiția să-și vadă de treabă!”. Reclamatul intervine și declară: „Domnul C..., mi-ar place un proces în care să se vadă cine ați fost de mic până acum. Ar fi o superbă revanșă pentru toți ăia care au fost scuipați în față de tinerii comuniști cu toate drepturile”. Președintele spune: „Trebuie să recunoașteți că am fost domn până acum și nu v-am spus nimic, dar de acum, voi riposta cu aceeași măsură cu care veți interveni. Am destule date, că să știe toți colegii. M-ați provocat cu multe”. Urmare acestei ultime intervenții ședința a fost închisă.

7.1. **În drept**, analizând faptele reținute în acest caz, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccherio and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia

Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

7.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, par.75)

7.5. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată.

7.6. Coroborând aspectele reținute obiectului sesizării, astfel cum este formulată, Colegiul Director se raportează la prevederile art. 2 alin. 5 din O.G. nr.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Potrivit art. 2 alin.5 "Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv".

7.7. Hărțuirea reprezintă o formă de discriminare, introdusă de legiuitorul român în procesul de transpunere a prevederilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, și prevederile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

7.17. În acest sens, reținem că în materia legislației nediscriminare, astfel cum este transpus aquis-ul communautaire, pentru a ne găsi în situația unei fapte de hărțuire este necesară întrunirea cumulativă a elementelor constitutive acesteia. Astfel, fapta de victimizare se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, gesturi, acte sau fapte etc.

7.18. Mobilul sau cauza comportamentului este detereminat de un criteriu interent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o lista neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”. Caracterul neexhaustiv este dat de însăși sintagma

„sau orice alt criteriu” alăturată criteriilor exprese. Sintagma „sau orice alt criteriu”, practic oferă posibilitatea reținerii oricărui alt element nespecificat de lege, dar care este materializat ca fapt determinant în săvârșirea formei de discriminare denumită ca hărțuire.

7.19. Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest aspect este cu atât mai evident cu cât însăși Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, definește hărțuirea în art. 2 alin.3 ca „un comportament nedorit pe bază de etnie sau rasă care are ca scop sau ca efect violarea demnității unei persoane și crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensiv.”

7.20. Încorporarea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul comunitare și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care crează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia. (vezi „A comparison between the EU Racial Equality Directive and the Starting Line” in I.Chopin and J.Niessen, The Starting line and the Incorporation of the Racial Equality Directive into National Laws of the EU Member States and Accession States, 2001, pag. 26, 27.)

7.21. Față de aceste considerente, coroborat petiției și materialului probator aflat la dosar, Colegiul Director observă că este de necontestat faptul că petentul este de naționalitate evreu, de religie mozaică, fiind și membru al Partidului Democrat. Colegiul Director reține că în contextul discuțiilor din cadrul ședinței Consiliului Județean, petentul și familia sa a fost vizat în mod direct, făcându-se aprecieri publice față de o acțiune în justiție în care acesta din urmă a fost implicat, dezbătându-se modul în care familia petentului a reușit să influențeze instanța de judecată în blocarea unui împrumut bancar (vezi infra parag. 6.1.) Pe acest fond, deși petentul a precizat că acțiunea în justiție a fost inițiată de un număr de primari și consilieri juridici aparținând unui partid politic, reclamatul a intervenit precizând că este vorba de „intrigile unei familii, nu procesul unei familii” ceea ce în opinia reclamatului nu înseamnă „să vă bateți joc de populația unui județ numai pentru că dumneavoastră ați fost un favorizat care a șmecherit-și o să prezint presei trecutul dumneavoastră, că am început să-l studiez și este foarte interesant pentru tineretul care habar nu are ce s-a petrecut în țara asta... pentru că vreți să vă faceți capital politic, în condițiile unei vârste șubrede care necesită o etalare masivă de forțe”. (vezi infra parag. 6.2.) Discuțiile continuând pe un fond contradictoriu asupra modului în care au fost influențate instanțele de judecată, dacă soția petentului ar fi reprezentat sau nu în fața instanței, reclamantii în acțiunea respectivă, în cele din urmă, Presedintele și-a manifestat în mod vădit această nedumerire, considerând

că este „ceva extraordinar, cum de a reușit familia C să influențeze completul de judecată?” (vezi infra parag. 6.3.) La această întrebare, stenograma indică faptul că reclamatul a intervenit și a precizat: „Am să vă răspund eu domnule Președinte. Dânsul aparține unei minorități extrem de obraznice și de virulente-deci o persoană sau două au votat contra-și așa vrea să cer să se voteze, să analizăm activitatea, pentru că eu îl bănuiesc pe domnul C față de omenire, sau să zicem ură față de poporul român, el considerându-se un consilier mult deasupra unui simplu nenorocit, e un cuvânt pe care chiar vreau să-l spun despre omul simplu nenorocit care aparține poporului...” (vezi infra parag. 6.4.)

Acest schimb de replici, a determinat reacția unor consilieri, în speță dl. consilier Ș S care a cerut scuze în numele colegilor precizând că ar fi trebuit să intervină în discuții deoarece, astfel cum precizează acesta „nu cred că este cazul ca în secolul XXI să mai avem discuții, cel puțin între noi, referitor la originea vreunuia dintre noi”.

7.22. Analizând aceste aspecte contextual, raportate la întreg, având în vedere modul și locul în care au fost făcute, motivele, declarațiile, cât și punctele de vedere ale celor implicați, depuse la dosarul cauzei, Colegiul Director este de opinie că în speță se poate reține circumstanțierea unui comportament manifestat prin exprimarea de cuvinte care au fost generate de criterii, ce pot fi reținute sub incidența art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, republicată. Deși, în speță, atât reclamatul cât și Președintele Consiliului Județean arată că afirmațiile în cauză nu au avut la bază originea etnică sau națională a petentului (evreu) ori religia (mozaică) (vezi în acest sens infra parag. 5.2.1., 5.3.1.) reacțiile auditoriului, respectiv ale unor consilieri prezenți în cadrul ședinței contrazic aceste sustineri. Afirmațiile în cauză, au fost cel puțin de natură a crea percepția, ori au permis, la momentul exprimărilor în cauză, reținerea ideii că este vorba despre originea etnică sau națională a petentului. În acest sens, este relevantă declarația unuia dintre consilierii județeni care a intervenit în cadrul discuției în mod deosebit pentru a-și cere scuze față de caracterul unor astfel de afirmații ori interlocuțiuni, considerând că nu este cazul ca în secolul XXI să existe discuții între consilieri referitor la originea vreunuia dintre ei.(vezi infra parag. 6.5.)

7.23. Afirmația reclamatului că petentul „aparține unei minorități extrem de obraznice și de virulente” și că îl bănuiește „pe domnul C față de omenire, sau să zicem ură față de poporul român”, în contextul dat, având în vedere notorietatea apartenenței etnice a petentului, a permis reținerea ideii că este vorba de naționalitatea acestuia. Este adevărat că atât reclamatul cât și președintele Consiliului Județean arată că afirmația a avut în vedere apartenența petentului la un partid politic și nu apartenența etnică a petentului însă acesta susținere nu determină neincidența criteriilor prevăzute în art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, republicată. Astfel cum este formulat art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, elementul constitutiv al faptei, poate fi reținut nu doar în raport de criteriile expres stipulate cât și în raport cu „orice alt criteriu”. Astfel, afirmațiile în cauză raportate inclusiv în mod sine qua non la apartenența politică a petentului (membru P.D.) pot determina reținerea comportamentului pe bază de apartenență politică, care duce la crearea unui cadru „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

7.24. În determinarea cadrului „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”, Colegiul Director se raportează la analiza Curtii Europene a Drepturilor Omului care a făcut distincția între tratamente degradante, inumane ori tortură. Astfel, Curtea Europeană a statuat cu valare de principiu în cauza Irlanda c/Royaume-Uni, că un tratament aplicat unei persoane va fi calificat ca „degradant” atunci când crează acesteia sentimente de teamă, de neliniște și de inferioritate, de natură a o umili, a o înjosi și, eventual, de a-i înfrânge astfel rezistența fizică și morală. (Vezi CEDH, 16 decembrie 1999, V. c/Royaume-Uni, Recueil 1999-IX, para.71.) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că pentru a califica un tratament ca „degradant” în sensul art.3, va trebui să examineze dacă scopul aplicării lui este umilirea sau înjosirea victimei și dacă, prin efectele produse, a fost sau nu atinsă personalitatea acestuia în mod incompatibil cu dispozițiile acestui text. Din acest punct de vedere, caracterul public al tratamentului poate constitui un element pertinent. În același timp, trebuie avut în vedere că absența publicității nu împiedică, în mod necesar, ca un tratament să rămână degradant; „este suficient ca victima să apară umilită în proprii ei ochi” chiar dacă situația incriminată nu este cunoscută și de alte persoane. (Vezi CEDH, 16 decembrie 1997, Rannen c/Finlande, Recueil 1997-VIII, para.55; CEDH, 25 aprilie 1978, Tyrer c/Royaume Uni, para.33.)

7.25. Or, raportat la elementele particulare ale cauzei deduse soluționării, din probele analizate la dosar, este fără echivoc, că afirmațiile în cauză au avut ca efect umilirea petentului, din perspectiva propriilor ochi, acesta simțindu-se lezat. Dincolo de criteriul subiectiv al percepției inerente petentului, Colegiul Director reține că, în speta, la discuții a participat un număr de persoane într-un cadru oficial (ședință de consiliu județean), ceea ce conferă caracter public contextului în care au fost făcute și în plus afirmațiile au ajuns la cunoștința publicului larg, prin intermediul presei locale care a relatat evenimentul. Contextul discuțiilor, subiectul și maniera de abordare a acestuia, conținutul replicilor de genul „minorități extrem de obraznice și de virulente” și „...față de omenire, sau să zicem ură față de poporul român”, „primea se pare ca ilegalist, tot felul de drepturi”, „vreți să vă faceți capital politic, în condițiile unei vârste șubrede care necesită o etalare masivă de forțe” cu privire la petent, pe fondul discuțiilor referitoare la familia sa cât și față de membrii partidului din care petentul face parte, reprezintă criterii obiective care pot fi reținute în determinarea, sub aspectul efectului creat, a unui cadru cel puțin ostil ori ofensiv, în sensul art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, republicată, față de petent. Acest aspect obiectiv al cadrului în speță, la momentul respectiv, trebuie coroborat cu reacțiile celorlalți consilieri, în speță dl. Ș. S., care și-a cerut scuze față de afirmațiile referitoare la originea unor colegi, cât și dl. C. M. care la finalul ședinței a declarat: „Domnule Președinte, am o rugămintă, deja discuțiile au depășit limita ședinței...”. Or, se poate reține că reclamatul, în condițiile în care dl. Ș. S. a cerut scuze, a precizat că „îi pare rău că a spus acest lucru”, însă subliniază: „faptul că unul din colegii mei, care primea se pare ca ilegalist, tot felul de drepturi, în timp ce pe mine nu trebuiau să mă primească la liceu în Constanța, în 1956 și am intrat pe „numărus clauzus”, ca fiu de intelectual în 1961, nu mă face să îl simpatizez, iar stilul agresiv cu care am luat „peste bot” în tinerețe din partea

acestor indivizi, când după 17 ani de la o revoluție, așa zis anticomunistă, se perpetuează, eu voi lua atitudine întotdeauna”. (vezi infra parag. 6.6.)

7.26. Colegiul Director apreciază că afirmațiile în cauză nu au caracter șovin sau legionaro-fascist, însă au permis, în contextul reținut mai sus, crearea unui cadru ostil și ofensiv față de petent, prezumitiv pe baza naționalității sale, și în subsidiar pe baza apartenenței sale politice, ceea ce determină implicit reținerea elementelor constitutive ale faptei prevăzute și sancționate de art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000, republicata. Colegiul Director apreciază că în cauză efectul creat urmare întregului complex de împrejurări a determinat atingerea demnității personale a petentului, depășindu-se conținutul unor subiecte cu caracter politic, circumscrise principiilor statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în relevanța dreptului la libertate de exprimare, buna credință și subiectul de interes public.

7.27. Or, din acest punct de vedere, reprezentanții autorităților publice, în general, ori ai autorităților publice județene sau locale, membrii aleși, care în virtutea funcției îndeplinesc un rol important în societate, prin exercitarea funcțiilor de demnitate publică într-un stat democratic, trebuie să manifeste exigență și preocupare față de modul în care aceștia prezintă idei sau exprimă aprecieri, concluzii, manifestări sau afirmații publice, având în vedere și respectarea principiului nediscriminării. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că „politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient verificarea strictă a fiecărui cuvânt și a fiecărei fapte, atât din partea jurnaliștilor, cât și din partea marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță.” (CEDO, între altele, cauza LINGENS vs. AUSTRIA, OBERSCHLICK 1, 2, 3 vs. AUSTRIA).

7.28. Pe de altă parte, chiar dacă ne-am situa în domeniul garantării opiniilor politice exprimate în exercitarea mandatului, trebuie avut în vedere că imunitatea mandatului privește actele intrinseci nu și cele extrinseci exercițiului acestuia, urmărind să apere libertatea de expresie și de decizie a demnitarului. Ceea ce excede, însă, exercitiului mandatului nu intră sub incidența acestei imunități. Se reține în doctrina de specialitate, spre exemplu, că „Parlamentarul nu este peste lege. Articolul 16 alin.2 din Constituție prevede că „Nimeni nu este mai presus de lege.”. De aceea, actele parlamentarului ce nu sunt în exercițiul funcției sale pot atrage răspunderea juridică, în astfel de situații aplicându-se dreptul comun. (vezi Drept Parlamentar Românesc, Ioan Muraru, Mihai Constantinescu, Editura All Beck, 2005, pag.331) Pe de altă parte, garantarea opiniilor în confruntarea politică nu-i un privilegiu, astfel încât nu se poate legaliza un abuz. De aceea, iresponsabilitatea juridică pentru votul și opiniile exprimate nu exclude răspunderea disciplinară pentru încălcarea regulamentelor, răspunderea politică a parlamentarului și nici răspunderea sa penală sau civilă pentru săvârșirea unor fapte străine mandatului pe care îl exercită”. (vezi Drept Parlamentar Românesc, Ioan Muraru, Mihai Constantinescu, Editura All Beck, 2005, idem pag.332) Or, în cauza dedusă soluționării, opiniile exprimate chiar dacă s-au desfășurat în cadrul unei ședințe de consiliu, au vizat aspecte corelative în raport cu petentul și familia sa, cu privire la influențarea instanțelor de judecată, subiect care nu făcea parte

din agenda de lucru a ședinței, iar opiniile supuse analizei, pot fi reținute ca depășind exercițiul opiniilor circumscrise mandatului politic.

7.29. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

7.30. Desigur, raportat la obiectul petiției trebuie avut în vedere și dreptul la libertatea de exprimare. Este adevărat că acest drept fundamental este garantat în Constituția României care prevede în art. 30 referitor la Libertatea de exprimare alin. (1) și (6) că "(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

7.31. Însă libertatea de exprimare, inclusiv în aprecierea subiectelor cu nuanță politică, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

7.32. În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice - ratificat de România la 9.XII.1974 – prevede în art. 19 paragraful 3. că "exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice ". Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

7.33. În cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în Art.10 că: "orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare" însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: "exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații) ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora."

7.34. În raport cu aceste considerente, având în vedere incidența dispozițiilor art. 2 alin.5 precum și în temeiul art. 26 din O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul Director este de opinie că în cauză se impune sancționarea reclamantului B N cu avertisment.

Opinie separată a membrilor Colegiului Director, Ioniță Gheorghe și Comșa Corina

Colegiul director este chemat să se pronunțe cu privire la sensul afirmațiilor domnului consilier B. C. N., făcute în cadrul ședinței Consiliului județean Galați în data de 29 august 2007. Se i-a în discuție sensul peiorativ al afirmațiilor domnului consilier B. D. N., cu caracter discriminator? Sau se face analiza petiției astfel cum a fost ea redactată.

Din aceste două perspective trebuie să remarcăm faptul că "sensul peiorativ", în sens discriminator, al afirmațiilor domnului B. C. N. sunt infirmate, expres, de către autor și, pe de altă parte, însăși petentul dă acestor afirmații un caracter "șovin, antisemit cu caracter legionaro-fascist, penal". Cu privire la acest ultim aspect trebuie să reținem faptul că Parchetul de pe lângă Tribunalul Galați, sesizat de petent cu privire la aceleași fapte, a dispus neînceperea urmăririi penale reținând că, sub aspectul laturii obiective, expresiile folosite de către dl. B. D. N. "nu au incitat sau stîrnit încurajarea manifestării unor sentimente de ură bazate pe temei de etnie și religie".

Având în vedere prevederile art. 2 alin 4 și 5 și art. 15 din OG nr. 137/2000, forma republicată, conform căroră: "(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intra sub incidența legii penale; (5) Constituie hartuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv"; Art. 15 "Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.", coroborate cu explicațiile date de reclamăți, probele reținute în dosar (procesul verbal de ședință, stenograma ședinței), cu soluția parchetului precum și cu aprecierile proprii ale petentului (din petiție), opinez că sensul afirmațiilor incriminate nu este unul care a avut ca scop sau a vizat atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva petentului, a naționalității sau religiei acesteia.

În lipsa oricăror alte indicii, referitoare la sensul discriminator al afirmațiilor reclamatului, este nu numai greu de stabilit caracterul discriminator al acestora dar și periculos în ipoteza în care se ajunge la această concluzie. Textul incriminat, în ansamblul său, presupunând că acesta reprezintă comportamentul reclamatului,

nu poate fi reținut sub aspectul defavorizării nejustificate a petentului sau supunerea sa unui tratament injust sau degradant, pentru că acțiunea s-a produs în sala de ședințe a consiliului județean și cu privire la un subiect aflat pe ordinea de zi a consiliului. Ori, din acest punct de vedere, consilierii sunt sub exercițiul mandatului primit.

Conținutul afirmațiilor imputate reclamatului sunt lipsite de echivoc și nu fac trimitere la naționalitatea sau convingerile religioase ale petentului, aspect care, eventual, ar fi putut fi reținut sub aspectul afectării dreptului la demnitate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu majoritate de voturi (6 pentru și 2 împotriva)** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.5, din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Sancționarea reclamatului B N cu avertisment, potrivit art.2 alin.5 și art. 26 alin.1 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

2. Clasarea dosarului;

3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

4. O copie a hotărârii se va transmite petentului C D , cu domiciliul în

5. O copie a hotărârii se va transmite dlui. B N cu domiciliul

6. O copie a hotărârii se va transmite cu titlu de informare Consiliului Județean Galați.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

COMSA CORINA NICOLETA – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NITA TIBERIU DRAGOS – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

Data redactării 12.03.2007

Red. D.G., Tehnored. A.P., 3 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

Aplicând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia statele dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate, Colegiul director constată că persoanele angajate ca civili la unitățile militare și subofițerii și ofițerii de armată nu se află în situație comparabilă. Astfel, ceea ce privește primul capăt de cerere, privind nerecunoașterea perioadei în care petentul a fost angajat civil al Ministerului Apărării Naționale ca fiind similară cu cea a cadrelor militare, nu se poate reține existența unei fapte de discriminare.

Ceea ce privește al doilea capăt de cerere, solicitarea petentului pentru a i se acorda pensie militară de stat având în vedere faptul că are o vechime efectivă ca militar 14 ani și o lună, Colegiul director constată că petentul nu întrunește condițiile cumulative cerute de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se constată lipsa calității procesuale pasive a Casei Naționale de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale;
2. Faptele prezentate nu reprezintă discriminare conform art. 2 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

COMȘA CORINA NICOLETA – Vicepreședintă

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

Data redactării 27.02.2008

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

